

1876

FRANCISCO XAVIER GODO

==

Botifarras dolsas

Morcellinhas doces

Comedia

Preu: Una pesseta.

BOTIFARRAS DOLSAS

Botifarras dolsas

(Morcellinhas doces)

Joguina bilingüe en un acte y en prosa

ORIGINAL DE

Francisco Xavier Godó

*Representada per primera vegada
en el Teatre Català, instalat en el de Romea, la vètlla del 3 d'Octubre
de 1902.*

BARCELONA
ESTAMPA DE MANEL TASIS
Tallers, 6, 8 y 10
1906

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
University of North Carolina at Chapel Hill

A Arturo Pascual

Francisco Xavier Godó

REPARTIMENT

PERSONATGES	ACTORS
ALBINA 20 anys.	SRTA. ANTONIA BARÓ.
SR. GARRIGA 50 >	SR. HERMENEGILD GOULA.
SR. JOÁO 35 > (portugués)	> MODEST SANTOLARIA.
PEPET 25 >	> FREDERICH FUENTES.
RAFEL 30 >	> JOAN DOMENECH.

Direcció artística: D. Hermenegild Goula.

Lloc de la acció: Barcelona

Epoca present

Dreta y esquerra las del actor

Es propietat de l'autor. Quedan reservats tots els drets y fet el dipòsit que marca la lley.

ACTE ÚNICH

L'esceena un saló decent. Porta al foro y laterals. Retratos de familia á las parets. Al fondo dreta cónsola ab mirall. Sofá á l'esquerra. Tauleta, á la dreta. Butacas y demés mobles adequats.

ESCENA PRIMERA

PEPET y RAFEL

(Al alsars' el teló, Rafel està espolsant els mobles ab un plumero. En Pepet se paseja agitat d'un cantó á l'altre de l'escena. Rafel tot cantant «la donna è morile» s'riu de la desesperació de Pepet).

PEP. (després d'un moment) Si canta, canta. Ditzós de tu que no tens cor. (Rialla de Rafel) Tot aixó ja m'ho temia; uff! si m'ho temia! Quan va dirme que s'en anava á viatjar ab la tia pera curars l'anèmia, 'l cor se 'm va recargar y el cervell se 'm va girar de sota á sobra. Com si pera curars l'anemia hi hagués necessitat d'anar tan lluny! S'en hagués anat á Valls com jo li aconsellava. Allà hi ha 'l senyor Cirera y el senyor Figa, que son els millors metjes d'Espanya, hauria estat á casa de son oncle y curada en quatre dias.

RAF. (Ab calma y seguint sa tasca) No s' hi encaparri, senyor Pepet; no s'hi encaparri.

PEP. Pera mudar d'aires lo mateix te anar á Valls qu'à Portugal.

RAF. No s'hi encaparri.

PEP. (Girantse y dirigintse á Rafel) Tórnahi, tú també. No m'hi he d'encaparrar? Nom'he de trastornar? Si n'hi ha pera tirar el barret al foch! ¡Te!

(Llensa el sombrero, qu'en Rafel recull y deixa sobre d'una cadira).

RAF. Calmis senyor Pepet!

- PEP. Si; calmis, calmis. No puch. Ho vols mes clar? No 'm moch d'aqui fins y á tant que vinguin ella ó son pare. Tres dias qu'ha tornat de viatje y pera mi com si encare la corregués per aquellas terras. Estich cansat de pujar y baixar l'escala d'aquesta casa inutilment. Tres días que no faig altre cosa y sempre pera que 'm diguis lo mateix: «Han sortit.» Sempre surten, pero no entran may. Estich cansat d'anadas y vingudas: ¿ho sents? A aquest pas aviat patiria dels «palmons».
- RAF. Pero á mi que 'm conta sant cristiá?
- PEP. Que 't contó? Que tu 'm enganyas, si; no 'm cab dupte, Rafel, tu m'enganyas y entre tots voleu acabarme la paciencia; pero no me l'acabareu perque 'n tinch un sach. De qui m'estranya es del senyor Garriga que 'm deya «su niño mamado» vull dir «mimadó» Si no se 'l que 'm dich! En fi: m'esperaré; saltaré, cantaré, ballaré, diré 'l rosari, faré qualsevol cosa per'entretenirme y matar el temps. Ells vindrán una hora ó altre. Jo tinch dret de saber qu'es lo que passa. Ademés: en las cartas que l'Albina m'escriué dnrant el prime mes, me prometía qu' aixís que arrivarria 'ns tirarian trona avall. Riu avall es ahont m'ha tirat á mi... Pero aquellas cartas son pera mi una garantía del seu amor, una garantía de que 'l seu cor es meu, una garantía de qu'ella es meva. ¿Perque després va suspendrer la seva correspondencia. Perque? Degas.
- RAF. No sab que desde aquellas trifulgas están sospesas las garantias?
- PEP. (Reconvenintlo) Rafel!
- RAF. Mání!
- PEP. Que no estich per orgas.
- RAF. Pero escolti, sant cristiá, escolti. Qui li diu á vosté qu'el cor de la senyoreta no s'hagi declarat en hnelga?
- PEP. Prou que m'ho temo. Per aixó plora la criatura.
- RAF. No; si ella no plora.

- PEP. No; si ja criatura só jo.
- RAF. Ah! Vamós!
- PEP. (Ap.) Pot ser si que s'ha declarat en huelga! Qui sab Mare de Deu! Quina no 'n fora qu' hagués trobat un portugués «finchao» que l' hagués encalabrinada oferintli un augment de jornal. Quan á mi se 'm fica una cosa al magí... Malehit siga 'l diner y malehits els trens y qui va inventarls y fins els que viatjan. (Toj dihent aixó tira per terra les cadiras que li venen á ja ma) Demá 'm faig socialista.
- RAF. (Recullint las cadiras) Ep! ep! senyor Pépet; miri qu'aixó te amo.
- PEP. (Sense fer cas de Rafel, decideix ap.) Nada, ja, está dit. Demá m'en vaig al «Centro de obreros desengañados» y que m'apuntin. Si que m'apuntin, que m'apuntin. (Al dir això topa ab en Rafel que recull una cadira).
- RAF. Tingui compte en la punteria que jo no hi tinech cap culpa ab tot aixó.
- PEP. (Ap.) Tot s'ha acabat! Y tot per no haver disposat de dos cents duros miserables per accompanyarla! Malehida siga la tia! ¿Y per aixó la vaig vetllar deu nits seguidas quan tingué 'l tifus? Si ho sé, quan el metje m'ordená que li dongués una cullarada de medicina cada tres horas, li clavó tota la botella de colp y volta y l'envio á ca 'n Pistrlaus. (Decidit) Rafel!
- RAE. Maní.
- PEP. Escolta. Ets un bon xicot y m'has de fer un obsequi. (Mentre parla, y tot distret pren el plomero de mans de Rafel) Com t'he indicat, estich decideit á no mourerm d'aquí fins y á tant que l'Albina ó son pare 's dignin rebrerm. Qu'han sortit? Ells tornarán. Que son á casa? Poso la sala en estat de siti y veurém qui podrà mes. Ves; fesme 'l favor d'arrivarte fins á casa meva y digas al papá que no m'esperi á dinar. Pero...
- RAF. Y que si á l'hora de sopar no soch á casa, que sopi.
- PEP. Pero...
- PEP. Y que si no hi vaig á dormir, que no passi

ánsia perque dormo á ca 'l sogre.

RAF. Pero...

PEP. (Trayentse mitja pesseta de la butxaca) Que peros ni peras?

Au, ves, te vet' aqui dos rals (Li dona la mitja pesseta)

RAF. (Bo y analisen) Gracias, senyor Pepito.

PEP. Y quan tornis pòrtam una *cajetilla* de quaranta cinq (Rafel se queda mirant la mitja pesseta) Son bons. (Ap.) Y si no ho son no 'n tinch d'altres. (Alt) Au, ves. Si 'l senyor Garriga 's presenta y pregunta per tu, li diré que t'he enviat á buscar tabaco. Ves, cuya.

RAF. Bueno, voy; (ap.) Diré á l'Agneta que digui al senyoret y á la senyoreta qu'ell no 's mou y m'ha enviat á casa seva (alt) Aquí 'l deixo, senyor Pepet.

PEP. Abur! (Rafel s'en vá) Ah (Rafel s'gira) Els cinq centims que sobran, te 'ls quedas de propina.

RAF. (Bient) Gracias senyor... Girona. (S'en vá pe'l foro)

PEP. (Ap.) Què no digui que may li dono res. No; si á mi, en quant á esplendit ningú 'm guanya.

ESCENA II.

PEPET y després JOAO

PEP. Si després de tot no 's tractés mes que de perdrer á l'Albina potser encare hi passaria; pero... y la dot? (ràpit) Y are? (Tapantse la boca) Prou! (Mirant un retrato de dona que hi ha é la pare) Ay sogra, sogra! Be podias haverte quedat tu en aquest mon en lloc de ta germana. Tan poca feyna que deus tenir per l'altre bárri y tanta falta que fas en aquest mon... Vet aquí una sogra que si jo fos Deu, la faria resucitar. Com qu'ella pobreta, era la que realment apadrinava 'l meu casament! (Se sent el timbre de la porta de l'escaleta) El timbre! Serà l'Albina que torna! Gracias á Deu! Jo mateix li obriré la porta. (Tot dirigint al fons) El corre fa un trip trap... (Obra y entre Joao que deu vestir correctament).

JOAO. Bons días.

PEP. Bon dia tingui (ap.) Qui serà?

JOAO. (Haurà tret la cartera de la butxaca y presentarà una tarjeta á Pepet)

Faça-me o favor de passar este cartão ao senhor Garriga.

- PEP. (Sense pendrer la tarjeta y ap.) Y are? Aquest mestre
'm pren p'el criat (Ah) Es que jo...
JOAO Digo que me faça o favor de passar este
cartão ao senhor Garriga.
PEP. (Preneint la tarjeta y després de llegirla) Ah! es l' home
de l'auca! Vatua l'olla! Si es un portugués!
Volst'hi jugar qu'es... Mi distrauré.
JOAO Não sabia eu que os criados em Hespanha
eram tão mal educados.
PEP. (Ap.) Que diu? (Ah) Esculti. Aixó de maleducat...
JOAO Vocé não sabe quem eu sou.
PEP. No l'enténch.
JOAO Eu sou o senhor João Augusto da Silva Teixeira, Andrade, Carvalho.
PEP. Molts senyors meus! Jo en Pep Grau y Peix
pera servirlo.
JOAO Muito obrigado. Pois bem. Vocé será o criado
do senhor Garriga.
PEP. No senyor.
JOAO Não?
PEP. No. *Yo soy el novio.*
JOAO O noivo do senhor Garriga?
PEP. Home no; d'ell no. De la hija.
JOAO De quém?
PEP. De la muchacha.
JOAO Ah! Da criada?
PEP. (Després d'un curt moment) Just. De la criada! (ap.)
Diguemli que si. Passaré per nuvi de la
minyona. Será una diplomacia d'aiguera,
pero pot ser ne trauré profit. (Ah) De modo
que lo que vosté desitja es veurer al senyor
Garriga.
JOAO Justo.
PEP. (Ap.) Poch á poch ja 'ns entendré. (Ah) Donchs
el senyor Garriga no hi es y la pubilla jèu.
JOAO A pubilla?
PEP. Si senyor.
JOAO Não comprehendo. Quem é a pubilla?
PEP. Que qui es la pubilla? (ap.) Com li diré jo are?
(Ah) Es... la famella de l'hereu.
JOAO Não comprehendo.
PEP. (Ap.) Jo prou creya qu'ens entendriam, pero
no n'hi ha de fets. (Ah) La noya, la niña,
la *fanciulla*.

- JOAO Albina?
PEP. Justa.
JOAO (Ap.) Este é o noivo da criada. Está bem, Estará ao corrente das interioridades da casa e poderá dar-me as informações necessárias (Mirant á Pepet).
PEP. (Ap.) Quina mirada mes expressivá te aquest portugués.
JOAO (Ap.) Os noivos das criadas saben mais que os criados. O conquistarei (alt á Pepet) Oia: Você fuma?
PEP. Quan puch!
JOAO Não comprehendo.
PEP. Cuando puedo.
JOAO Bem. Você me é muito sympathico e eu quero que você fume á minha saude (Treu novament la cartera y en treu un Bitllet de Banch qu'ofereix á Pepet) Tome, (Fent un pas enradera) Y are?
JOAO Não faça cerimonia.
PEP. (Mirant d'un cantó a l'altre temerós de que puga veurel algú y ap.) No 'm veu pas ningú?
JOAO Repito-lhe que não faça cerimonia, porque no meu paiz a cerimonia é bôa para a missa.
PEP. Bueno donchs, vinga. *Sans ceremonie* (pren el bitllet, ap.) N'hi haurá pera puros y pera comprar panallets pera l'Albina.
JOAO Dez mil reis!
PEP. A casa nostra cinqüanta pelas!
JOAO Dez mil reis.
PEP. Be si; que son deu durçs! (Ap.) S' veu qu'à la seva terra fan anar els reys á l'abundó (Alt) Bueno: mani y disposí. Que vol saber? Que se li ofereix?
JOAO Não comprehendo.
PEP. Vull dir que pera que poguem parlar ab entera llibertat convé· que sortim. Anirém 'á passeig, á prendre l'aire y l'enteraré de tot.
JOAO Otça! Eu amo a Albina.
PEP. (Ap.) Quina barra! (Alt) Si geh?
JOAO Conheci-a em Espinho aonde esteve acompanhada d'uma senhora muito sympathica que me disse ser sua tia.
PEP. (Ab ironia) Ah! si; molt simpática.
JOAO Muito. Vejo que você a conhece. Passamos

mais d'un mes juntos n' aquella praia e
acompanhei-a até á fronteira aonde nos des-
pedimos compromettendo-me á visitá-la e
pedir-la ao seu papá.

PEP. (Ap.) Poca vergonya! Lo que jo 'm temia!

JOAO Comprehende?

PEP. Massa!

JOAO Ah. Bem!

PEP. Pero vosté no sab que hi han moros á la costa?

JOAO Mouros?

PEP. Si mouros; digali com vulgas. Are anem á
donar un tom y parlarém. (Ap.) Jo 'l duch al
Morrot y 'l tiro de cap á mar (Alt) Apa. Gui-
llén que fa torero.

JOAO Não comprehendo!

PEP. Ja m'entendrás. Son cosas qu'aqui no poden
espliearse. No convé qu'en parlém aqui. Y
de totas maneras vosté nò pot veurer al
senyor Garriga, sense que jo l'enteri de lo
qué fa el eas. (Ell mateix li posa 'l sombrero y se l'endú
maquinalment.)

JOAO Aonde vamos?

PEP. Al murrot (S'en van pel foro. Al sortir, 's crusan ab en Rafel
qu'entra.)

RAF. (Donant la cajetilla á Pepet) Els pitillos.

PEP. (Despreciantlos) Fuig, home fuig. Jo no fumo
mes que puros de l'Habana (ap. á Rafel) Torno
tot seguit.

ESCENA III

RAFEL sol.

Y are? Qu'es aixó? De quand ensá? Y qui
deu ser aquest sorge? Y de quin sant 's torna
tan esplendit el senyor Pepito.....? Aquí
hi ha gat. Rafel, eregas qu'aqui hi ha gat.
Aquesta transformació repentiná; aquesta
sortida d'ell, tan alegre y tan rumbós quan
fa deu 'minuts jurava que no 's mouria
d'aquí y 'm donava cinc centíms de propina
es cosa que porta cua. ¡Vaya si porta cua!
Y llarga! (Se sent un timbre á l'esquerra). El senyoret
que 'm crida. Li contaré lo que passa. ¡Voy.
(Al dirigirse cap á la porta esquerra, es sent sonar un altre timbre)

á la dreta) Bo! Are 'm crida la senyoreta (Fa uns passos enradera com pera dirigirse á la porta de la dreta) Voy! Ahont vaig? Aniré abans al quarto d'ella que te mes mal geni! (Se sent novament al timbre á l'esquerra) Voy! Val mes que vagi abans al quarto del senyoret (Se sent novament el timbre á la dreta y torna enradera) Altre vegada! (Se senten els dos timbres) Voy! voy! A San Boy 'm farán anar entre tots. (Entra en l'habitació de l'esquerra.)
(El moviment d'aquesta escena queda encomenada al talent y á la discreció de l'actor encarregat del paper de Rafel.)

ESCENA IV

ALBINA y després GARRIGA

- ALB. (Entrant per la dreta) No hi ha ningú. Gracias á Deu. Vaya un martiri 'l que m'ocasiona 'n Pepet! Ahont haurá anat en Rafel?
- GAR. (A Rafel seguit del qual entra en escena per la porta esquerra) Qu'entri qui siga: no vull mes comedias.
- RAF. Està molt be. (Atravessa l'escena y s'en vá p'el foro.)
- GAR. (A Albina) Bueno, Albina! Ja n'hi ha prou. Anava á ferte cridar per en Rafel pera saber si podíam veurerns y parlar y donar de comú accord una resposta definitiva á n'el pobre Pepet. Estich cansat de fer tants papers y de donár tants y tan inmerescuts desaires á n'aquest xicot, qu'es un bon minyó y t'estima y no t'ha fet el porque. Tres dias ab avuy que per ell no som á casa esperant la visita del portugués, que després de tot s'os haurá rifat á la teva tia y á tu. Ja n'hi ha prou. No vull portuguesos. Ho he consultat ab la meva conciencia y...
Pero papá...
- GAR. Que no vull portuguesos. Te dich que ho he consultat ab la conciencia y aquesta se 'm revolta. Ademés: els conech massa. Ja sabs que vaig pasar una temporada al Brasil y els brasileiros son els seus cosins germans. Son uns faroleros muy *finchaos, ben plantaos y estarrufaos*.
- ALB. Pero papá! Si aquest de que 't vinch parlant es d'un altre mena!

- GAR. D'un altre mona, voldràs dir. Jo si que la vaig fer bona enviant 'á que 't curessis l'anemia. Aquesta ray, ja se 't va curar; pero has vingut tocada del cervell, qu'es bastant pitjor. Jo prou te vaig encarregar que tinguessís judici y lo que veig es que me 'l vols fer perdrer á mi. En fi: que no vull portuguesos. Ho sents?
- ALB. (Contrariada) Vaya un desaire! Vaya un paper ridicul! Que vingui y 'l rebis malament! No hi puech pensar!
- GAR. Y qu'ha de venir, dona, qu'ha de venir! Si ni 's recorda ja de que tu siguis al mon. (Moviments d'impaciencia per part d'Albina) Pero estigas tranquila; si ve sàbré rebrerl com es degut y l'escoltaré y fins el convidaré á prender xacolata. Pero en acabant li diré: «Senhor Joâo, Augusto, etc., etc. La vostra Excelencia ha perdido el pesquis y el viatje y aquí ja está de mais.» Aaxis mitj en plata mitj en quartos pera que ho entengui millor, (Donant uu cop de peu á terra) No ho vull. (Ploriquejant) No ho vull. Jo l'estimo; li he donat paraula. Primer la donares á n'en Pepet.
- ALB. Donchs are l'he donada á n'en Joâo.
- GAR. (Estrafentla) A n'en Joâo!... Deu me reguard de tenir un gendre que 's digués Joâo.
- ALB. Es el primor nom.
- GAR. Si; ja se qu'en te vint y cinq. Son massas homes per una dona sola.
- ALB. (Ploriquejant) Deu meu! Deu meu! Y qu'en soch de desgraciada!
- GAR. Si eh?
- ALB. Ho contaré á la tía, sí.
- GAR. Albina! Prou! (Ap.) Si no m'hi formaliso encare 's riurá de mi. (Alt) Prou he dit y deixa en pau á la teva tia que prou feyna te per ella, qu'ha quedat pera vestir sants. Es lo que passa. Totas las solteronas 's converteixan en agents de matrimonis. Y aaxis surten: esgarrats. Vaja; no vull que ploris, ho sents?
- ALB. (Mes serena) Es que no ho sabs tot, es que 'm te empenyada una paraula.

- GAR. Digali que 't dongui la papeleta y jo la despenyaré.
- ALB. Es que 'm feu una promesa y...
- GAR. Qu'es aquesta promesa? Veyám, veyám!
- ALB. Si tant ne treuré.
- GAR. Pero criatura...
- ALB. (Aixecantse y arrimanse carinyosament á son pare) No 'm renyerás?
- GAR. No.
- ALB. (Melosa) Es que jo... quand m'ho va prometrer 'm vaig posar tota contenta y... ¡vaja!... Jo ja l'estimo á n'en Pepet; pero á n'en João també l'estimo y em va prometrer que... Y es clar si 'l despatxas...
- GAR. Mal viatje la criatura! Pero qu'es lo que 't va prometrer? Qu'es lo que tens por de perdrer? M'ho dirás d'una vegada?
- ALB. Escolta! M'promets...?
- GAR. Si dona, tot lo que vulguis.
- ALB. Donchs bueno. Me va oferir que com á regalo de prometatje 'm duria un anell de brillants, un brazalet d'or y un collaret de perlas. Eh? Que 't sembla?
- GAR. (Ab calma, com rumiant) Un anell de brillants, un brazalet d'or y un collaret de perlas... (Mirant ab intenció á Albina) Ja ho vas entendrer be? Perque t'ho devia dir en portugués...
- ALB. Ja ho crech qu'ho vaig entendrer. Aquestas cosas's comprehen sempre. Be: que m'hidius?
- GAR. Que tot plegat... aiga calenta.
- ALB. Veus? veus?
- GAR. Tot plegat quatre pessetas.
- ALB. Y are?
- GAR. Tu no 'ls coneixes als portuguesos. Escolta. Tenen un barco de guerra qu'es gros com una nou y sabs com l'anomenan? *O terror dos mares*. Tenen uu ferro-carril de Mirandela á Oporto que fa set o vuyt kilometres per hora. Sabs com li dihuen? *El rayo!* Y pera no dirten mes, dias enradera, segons vaig llegir, s'inaugurá á Lisboa, una taberna ahont s'hi reuneix gent d'upa com en *Puñales*, en *Rasca ventres*, en *Talla colls* y altres personatjes per l'istil. Donchs vols saber com

anomenan á semblant taberna? *El temple de los Dioses.* Ne vols mes? Donchs ja pots deuir lo que serà l'anell, el brazalet y el collarét:

ALB. Pero papá! Si 'l coneguessis...

GAR. Que?

ALB. Que si 'l coneguessis no parlarias aixis.

GAR. Res. En Pepet...

ALB. Ditzós Pepet! (Se sent el timbre de l'escaleta) Qui serà? (Aixantse com per anarsen)

GAR. No 't moguis. Las donas, com els homes, han de tenir el valor dels seus actes. (Entra Pepet a delarat.)

ESCENA V.

PEPET y dits.

PEP (Depressa, sofocat, dirigitse alternativament á Albina y al senyo Garriga) Ay! gracias á Deu y als sants! Albina! Senyor Garriga! (á Alb.) Oh! quina alegria la meva! (á Gar.) Crégi senyor Garriga que no se 'l que 'm passa. (á Alb.) Te veig y 'm sembla un somni. (á Gar.) Perdoni; l'emoció 'm domina. He vingut un sens fi de vegadas sense tenir la ditxa de veurerls. (á Alb.) Pero tu! Un mes sens'escriurerm (á Gar.) Un més, senyor Garriga, tot un més sense recordarse de mi. (á Alb.) Jo ja 't ereya fent malvas; ¡ingrata! ¡ingrata! (á Gar.) Pero la culpa no là te ella. Voste ja ho sab qui la te. (á Alb.) Si: aquella malastruga de la teva tia. (Alb. tracta de calmarlo) No; no 'm puch calmar. (á Gar.) No 'm puch calmar senyor Garriga. (á Alb.) No 'm puch donar pau, sobretot desde mitj'hora fa. (Admiració per part d'Albina y de son pare) Sort de la meva sang freda. De no ser aixís avuy faig un homicidi. (á Alb.) Si, si, avuy l'enfilo. Jo prou m'en duptava de que 'm pòdias enganyar, pero no m'ho arrivava á creurer! (á Gar.) No senyor Garriga, no m'ho creya! Fins qu'avny... (á Alb.) Avuy, aqui mateix, fa cosa de mitj'hora ¿qui dirás qu'ha vingut? Qui?

(á Gar.) Qui li sembla qu'ha tingut el valor de presentars aquí? (á Alb.) Y pensar que jo mateix li he obert la porta! (á Gar.) Jo, si senyor jo. (á Alb.) Donchs ha vingut ¡el portugués!

(Moviment dissimulat d'alegria per part d'Albina.)

ALB. (Ap.) ¡El Portugués!

PEP. Ha vingut y m'ho ha contat tot. (á Alb.) M'ha dit que t'estima, que l'estimas, qu'ens estimem, qu'os estimeu, (á Gar.) qu'està boig per ella. (á Alb.) qu'ha vingut espressament de Lisboa pera demanarte al teu papá! (á Gar.) Ja veu! Y in'ho ha contat á mi, á mi, si; creyent que parlava ab el novio de la criada. Me l'he endut enganyat perque tenia intenció de tirarl de cap á mar. Com vosté comprendrà, senyor Garriga, tenia motius per aixó y molt mes. Veritat es que després d'aufe-garlo no se que mes li podía fer... Y are tornarà. No l'he pogut disuadir ni conduirlo ahont jo volia. L'hi he dit mes mentidas que veritats. (á Alb.) Li he dit qu'estavas malalta. (Moviment d'estranyesa per part d'ella.) (á Gar.) Que vosté s'trobava fora de Barcelona... Res y ha valgut res! Ha dit qu'arrivava fins á la fonda á buscar no se qué y que s'en tornava cap aquí. (á Alb.) Tu sabrás els compromisos que hi tens contrets. (á Gar.) Vosté sabrá lo que caldrá dirli pera que s'entorni á la seva terra, (á Alb.) perque suposo qu'aixó no serà mes qu'una broma que li haurás jugat (á Gar.) y que vosté que m'estima com un pare, no permetrà qu'un home qu'es diu João, Augusto Silva Teixeira Andrade Carvalho fiqui 'l cap allá ahont no hi pot entrar ningú més que jo Pep Grau y Peix. He dit. (Se sent el timbre de l'escaleta.) El timbre. Deu ser ell! (a Albina) Retirat. Li he dit qu'estavas malalta y faria jo un paper ridícul si are 't tropés aquí (á Gar.) Li he dit que voste era fora y si 'l troba aquí. En aquest mon no s'han de dir mentidas.

GAR. ALB. Pero...

PEP. (á Alb.) Corra, vesten.

GAR. (á Alb.) Bueno, retirat un moment.

ALB. (á Gar. com suplicant) Papá!

PEP. (Que ja la te agafada de la ma y la empeny cap á la dreta.) No has sentit lo qu'ha dit? Apa, apa!
(Pepet la condueix á son quarto, dreta, y tenca la porta á temps qu' entra João pel fondo.)

ESCENA VI

JOAO GARRIGA y PEPET

JOAO (entra duent un paquet á la ma) Con licença.
GAR. (Que s'haurá alssat al entrar João) Molt senyor meu.
JOAO (Com dirigints á Pepet pera que 'l presenti) O senhor...
PEP. (Ap.) Tinch unas ganas d'escanyarlo...! (Allí sent la presentació) El senyor João Silva Andrade Augusto y no sé que més. (João mira esverat á Pepet)
GAR. Molt senyor meu. Tingui la bondat de pender assiento.
JOAO (seyent) Muito obrigado! (Veyent que Pepet no s'en va) Eu desejaria fallar con Vossa Excelencia á sôs.
GAR. A sôs?
JOAO Particularmente.
GAR. Ja l'he entés; pero pot tirar avant perque en Pepet es com de la familia.
PEP. (Ap.) Bona!
JOAO (admirat.) (Ap.) Se ve que em Hespanha os novos das criadas são considerados como de familia.
GAR. Seu Pepet. (Pepet seu á l'esquerra del senyor Garriga quedant aquest entre mitj de 'ls dos.)
JOAO Este... senhor tinha-me dito que Vossa Excelencia se achava assente.
GAR. Si; havia anat fins á la Bordeta.
JOAO Cheguei esta manhã e dirigi-me immediatamente aqui para apresentar-lhe os meus respeitos á Vossa Excelencia e sua Excelentísima filha.
GAR. Moltas gracias. (á Pepet) Que m'en dius del tractament!
PEP. (Ap. á Gar.) Que siga enhorabona.
GAR. (á João) La meva Excentísima filla no 's troba gaire be. Te inigranya.
JOAO Migranha? Não comprehendendo.
GAR. Te mal de cap, mal estar.
JOAO Ah! Chaqueca!
GAR. Justa; Chaqueta.

- JOAO O sento muito.
GAR. Gracias, no será res.
- JOAO Suponho que ella lhe terá fallado de mim e
lhe havrá anunciado á minha visita.
GAR. Si senyor. Me n'ha dit *algo*.
JOAO Pois bem, senhor Garriga. A minha felici-
dade depende de Vossa Excelentíssima filha.
PEP. (Ap.) Aquest no surt d'aquí sense que li clavi
un mastegot.
JOAO Se Vossa Excelencia...
GAR. Apee el tratamiento sényor João, las exce-
lencias no fan per casa. *Eu não quero ex-
celencias.*
JOAO No meu paiz temos a costume de dar o tra-
tamento d'excelencia ás pessoas que distin-
guimos. A nossa cortesia é superior á hes-
panhola. Hespanha é un grande paiz, mas
Portugal...! Vossa Excelencia não conhece
Portugal? Oh!... Não conhece Lisbôa? O re-
frão o dis: Quem não viu Lisbôa não viu
coisa bôa: é la admiraçáo do mundo inteiro.
(Ap.) Bomba!
JOAO Os que fallam de Paris, de Londres, não
conhecen a minha cidade. Onde tem Paris,
onde tem Londres um passeio como a nossa
Avenida da Liberdade? Que passeio! Catorze
mil metros d'extensão!
(Ap.) Bufa!
GAR. Voldrá dir catorze kilómetros.
JOAO Não senhor, catorze mil metros. E depois ja
nossa bahia! ¡Oh! E tão grande que desde
uma orilla não se ve a outra.
PEP. L'Atlantich.
JOAO Ainda mais!
GAR. Me deixa parat.
JOAO ¡E as nossas ruas! Os nossos monumentos!
Os nossos palacios! Temos una rua em Lis-
bôa que se chama a rua do Ouro, outra que
se chama rua da Prata, outra que se chama
rua da Gloria e outra que se chama rua
Augusta. (Tot aixó ha de ser dit ab molta ênfasis)
GAR. Oh! Ho has entés Pepet? Carrer de l'or, ca-
rrer de la Plata, carrer de la Gloria y carrer
de l'Augusta.

- PEP. Aixó també ho tenim aquí: Pom d'or, Plata, arch de la Gloria y carrer de las Moscas. Y si 'ls de Lisboa son com els d'aquí...
- JOAO Mas en Lisboa tudo é abundante.
- PEP. (Ap.) Dehuen lligar els gossos ab llangonissas.
- JOAO O nossó Rei tem dois palacios: o palacio d'Ajuda e o das Necesidades.
- GAR. (Ap. á Pеп.) Diu que 'l seu rey te dos palacios el de l'ajuda y el de las necessitats.
- PEP. (á Gar. tapantse 'l nas) Ja ho he entés; per aixó 'm tapava 'l nas.
- JOAO Mas... tornando âo objeto da minha visita, eu, como ja tive a honra de dizer-lhe, adoro perdidamente a sua Excelentíssima filha e venho á pedir a Vossa Excelencia me conceda a sua mão, oferecendo-lhe eu o meu coração e a minha fortuna. Como Vossa Excelencia conhece o meu nome, quero que também conheça a minha modesta fortuna.. Tenho em Lisboa quatro palacios...
- PEP. (Ap.) Garrofa!
- JOAO Dois n'avenida da Liberdade; um na rua d'Ouro e outro no Chiado.
- GAR. (á Joao) ¡Ah!
- JOAO Tenho una casa de campo em Cintra aon-de tenho de tudo. Laranjas com que poderia abastecer todo Portugal. As vinhas que posso nas proximidades do Porto me fornecem vinho para Hespanha, França, Alemanha, Inglaterra, Russia...
- PEP. (Ap.) Y el Ninot.
- JOAO Tenho em Villaflor umas minas de ouro.
- GAR. Prou, prou; no cal que digui, mes. Ja 'ns fem earrech de la seva modesta fortuma.
- JOAO Maito modesta; mas, suficiente para que a filha de Vossa Excelencia viva como uma rainha.
- GAR. Moltas gracias.
- JOAO Pois bem, se a chaquéca de que soffre sua excellentissima filha não a impede de que eu possa apresentar-lhe os meus respeitos, lhe peço a Vossa Excelencia a fineza de conduzirme á sua presença, pois que teria summo prazer de entregárlhe pessoalmente esto

modesto presente, (Ensenyant el paquet que du á la ma) que creio que será muito do seu gosto.

GAR. Gracias! gracias; de cap manera.

JOAO Rogo...

GAR. No senyor, no senyor.

PEP. (Ap. á Gar.) Que ja sab de que 's tracta?

GAR. (á Pepet) Si home, si; un anell de brillants, un brazalet d'or y un collaret de perlas. (á João) Li agraneixo molt. Voste s'ha gastat un dineral.

JOAO (Rihent) Não; mil reis.

GAR. (Ap. á Pepet) No ho he dit? Cinq pessetas.

JOAO São umas morcellinhas dôces.

PEP. (Ap.) Botifarras dolsas?

JOAO (Ap.) E uma especialidade do meu paiz; morcellinhas fabricadas de mel e amendoas.

GAR. (á Pepet) Ab mel y atmetllas.

PEP. (Ap.) Vaya uns porchs!

GAR. (Que s'haurá aixecat, imitantlo João y Pepet) Senyor João. Jo estich commogut devant de l'honor que vosté tracta de fernos unint el seu elevat llinatje ab la modesta familia dels Garrigas de Hostafranchs, com ho estich aixis mateix devant del obsequi delicadíssim que al mateix temps que son cor y la seva fortuna tracta de fer á la meva filla. Pero com deu comprendrer, l'assumpto es massa grave pera que jo puga resoldrer per mi sól. Consultaré are mateix el cas ab la meva filla y tindré 'l gust de donarli la resposta. Tu, Pepet, entretent al senyor, mentres jo parlo ab l'Albina. (á João) Servidor seu. Só tot seguit ab vosté. (S'en va per la dreta. João s'el queda mirant.)

ESCENA VII

JOAO y PEPET

JOAO (Ap.) Não comprehendo nenhuma palavr'a.

PEP. Ha dit qu'anava á consultar ab la sua excellentíssima filla.

JOAO ¡Ah!

PEP. Aixó mateix.

JOAO ¡Ah!

PEP. Si senyor. (Ap.) Mal llamp..!

- JOAO E... ¿que effeito lhe parece que causò ao señor Garriga a descripçao da minha fortuna?
PEP. Un efecte... de pa sucat ab oli.
JOAO Heim? Não comprehendo.
PEP. Un gran efecte.
JOAO E á senhora Dona Albina que impressão lhe fará?
PEP. ¿Vol dir quina impresió? ¡Pshe! Vagi á saber... Si li agradan las botifarras dolsas...
JOAO São muito boas: são celestiâes.
PEP. Ha sigut un detall capás de conquistar qualsevol cor. (cridant) Rafel! Rafel!
JOAO Rafel? Quem é?
PEP. Es el cuyner...

ESCENA VIII

RAFEL y dits.

- RAF. (Entrant) Que 'm demanavan?
PEP. (Rient á tot plé y procurant que João no s'en adongui) Si.....
ves; aquest senyor... (s'interromp perque no's pot tenir el riurer) ha portat una botifarras de mel y atmetllas... de la seva terra... (á João, procurant contenirse) Dispensi estich donant ordres al cuyner.
RAF. (Ap.) El cuyner jo...?
PEP. (á Rafel) Ves si te las dona y las posas á la graella pero sopar...
RAF. Y are? Be está prou de broma el senyor Pepet.
JOAO (Ap. y separantse d'ells) N'esta casa se da muita confiança aos criados. Não gesto d'isto. Os nossos costumes são muito mais respeitosos; os criados na cosinha.
(Pepet y Rafel ríuen.)
RAF. (á Pepet) Demanilshi vosté.
PEP. (á Rafel) Tu; li he dit qu'ets el cuyner y...
RAF. (á Pepet) Pobre home!
PEP. (á Rafel) Si; pobre home! Si tu sabassis la terra que te á l'Habana...!
RAF. Jo hi tinch dos oncles y una tia mulata y es com si no hi tingués ningú.
PEP. (á João) Dispensi: donava instruccions al cuyner perque jo aqui hi estich com á ca'l sogre. Jo aquí tallo 'l bacallá. Jo mano y disposo.

JOAO. Não comprehendo.

PEP. Be prou que ho se.

(João se; l queda mirant.)

RAF. (per Pepet) Si; ves fent el tonto y si t'enten 't clava una galeta que no te la treu l'Esperit Sant.

PEP. (a João) Segui, segui; no fassi cumpliments.

JOAO. (serio) Não; muito obrigado, muito obrigado.

RAF. (ap. a Pepet) Que li demano las botifafras?

PEP. (rient la sortida de Rafel) Que t'agrada l'olor?

RAF. (Id.) Pshe!

PEP. (Id.) Be, no 't-précipitis. Me sembla que no está per orgas.

ESCENA IX

ALBINA, GARRIGA y dits.

GAR. (a Alb. entrant) Ho deixo á la teva mà; 'l rebs y el despedeixas ab bons mòdos; pero no las hi acceptis; no 's pensi que passém gana.

ALB. (a Gar.) Deixam fer á mi; estigas tranquil.

JOAO. (Girantse y veyst á Alb. 's dirigeix á n'ella) ¡Minha senhora!

ALB. (Donant-lí la mà) Senyor Silva...!

JOAO. Por fim tenho á immensa felicidade de tornar á vér-la. Pela distançia, pe-lo longo que me pareceu e pela fortuna que me esperava aqui, a viagem de Lisboa á Barcelona é como da terra áo ceu. Faltam-me pàlavras, formosa criança, com que expressar-lhe á minha satisfaçao, a minha alegria n'estes momentos. O meu coraçao que tive a honra de offrecer-lhe lia um mes, late n'este instante con tamta força, que parece querer sair do seu centro, para prostrarse aos seus pés. Acepte, pois, divina senhora a homenagem do meu profundo amor e da sinceridade dos meus sentimentos, e tenha a seguridad de que o meu único afao é facer a sua felicidade.

ALB. Moltas gracias.

GAR. (a Alb.) Que t'ha dit?

ALB. (a Gar.) No ho sé.

- GAR. (Ap.) Donchs t'has lluit. De que t'haurá servit
estar dos mesos a Portugal?
- PEP. (à Rafel. Aquestes forman grup apart) L'home hi riu. Es
veu qu'está plé de satisfacció.
- RAF. (à Pepet) Jo hauria de retirarme. Pot ser al
senyor Garriga li sabrá greu qu'el criat
estigui present.
- PEP. (à Rafel) Jo hauria de fer lo mateix perque als
ulls del portugués, jo soch el nuvi de la
minyona. Fem com qui no fa cas d'eells.
- GAR. (à João rihent) Alló de la torre de Babel fou una
mala idea. Jo crech que Deu ho degué fer
espressament perque vosté y nosaltres no
'ns arrivessim á comprendrer.
- ALB. (à João rihent) No l'entench; cregui que no.
- JOAO . (Rihent) Quando estávamos em Portugal nos
entendiamos perfeitamente. Por isso me es-
tranha muito que agora não nos entendemos.
- GAR. (Dirigint al mateix temps una mirada significativa à Pepet y Rafel)
El cambi d'aires.
- PEP. (à Rafel) El senyor Garriga 'ns mira d'un
modo..... Sembla qu'ens diu impertinents.
Anemsen ab dissimulo. (Ap.) Vetllaré.
(S'en van eis dos pel foro.)

ESCENA X

ALBINA, GARRIGA y JOAO

- GAR. Segui, segui, senyor João. (Sehuen, Albina á la dreta
João al mitj y el senyor Garriga á l'esquerra) Donchs veurá.
Com ja he tingut l'honor de manifestarli,
qui deu resoldrer l'assumpto, es la meva
filla. Jo ho deixo á la seva ma. Si ella creu
qu'al seu costat ha de ser felis, jo no he d'
oposarm'á sos desitjos, pero 'm temo qu'ha
fet tart perque la noya, quan el conequé á
vosté tenia empenyada la paraula y el cor.
Ella feu molt mal fet acceptant las sevas
galanterías; pero las noyas son noyas y á
l'edat d'ella, com tot auzell de primera vo-
lada, 's coqueteja, 's salta de fior en flor,
sense pensar que hi ha flors que no poden
tocarse perque tenen moltas espinas y las

- espinas .. (Pausa. El senyor João se l queda mirant. L'Albina baixa 'ls ulls. Després d'un moment veient que João segueix mirantlo y no diu res exclama.) Jo no se si pera que m'entengui 'm fa falta un diccionari ó una bocina. (Ap. Mirant á Albina y veient que baixa 'ls ulls) Se conhece que a menina está commovida cô discurso do pâe que nem se atreve a levantar a vista. (Petita pausa.)
- GAR. (Ap.) Quin terceto!
- JOAO (Decidit) Menina! Pense bem que para mi este momento é supremo. O meu futuro está pendente dos seus labios. A minha vida e a minha morte estão nas suas mãos. Suplico-lhe que falle e que sua divina boca pronuncie a minha sentença.
- ALB. (Ap.) No sé perque 'm sembla que 'l torno entendarer. (Se l mira y sonriu)
- JOAO Que sorriso! Ao abrirem-se esses labios parecen-me ver abrirem-se as portas da gloria.
- ALB. Papá!
- GAR. Que hi dius?
- ALB. No sé...; pero 'm sembla que 'l vaig entenent. Donchs si l'enténs responli.
- ALB. (Ap.) Jo no sé si es perque are no veig á n'en Pepet... (Se l mira de nou)
- JOAO Quando me olha d'essa manera me abrasa á alma.
- ALB. (Ap.) Es que no 's pot negar qu'es un bon tipo... (Alt) Jo...
- GAR. (á João) Com qu'es tan vergonyosa l'ha de perdonar... es tan cándida...! Se sembla tota á son pare...
- JOAO A candidés e a modestia são as qualidades que mais aprecio na sua excellentíssima filha.
- ALB. (Ap.) El cas es que quan parla d'aquest modo diu cosas tan bonicas que las entençh molt be y...
- JOAO (á Albina) Torno á repetir á Vossa Excelencia que a adoro e desejo finalmente saber se sou correspondido... No caso afirmativo estou disposto á apressar o nosso enlace. E para que a sua felicidade seja completa o seu papá nos acompanhará a Portugal e poderá vivir com nosco.

- GAR. (ap. arrimantse á João) Aixó ja m'interessa mes.
- JOAO Desde ja faza-me a finesa de acceptar o qu'em Portugal tive a honra d'offrecer-lhe e estimarei que seja do seu gosto.
- ALB. (No s'atreveix á acceptar el paquet que João li dona y mira á son pare) Gracias.
- JOAO Como? Não accepta...! (Albina torna á mirar á son pare)
- GAR. (á Albina) Be, dona; prenlas, las probarem.
- ALB. (prenent el paquet) Gracias. (Al tocar el paquet comprehen que son estoxos y salsa agitada com moguda per un ressort. Ap.) Aixó no son botifarras. (João segueix ab atenció els moviments d'Albina. Aquesta s'separa y s'dirigeix á la tauleta voltant l'espatlla a João) Ab permis... (Ap.) Tremolo! (João somriu satisfet) Tres estotxos! (Els deixa sobre de la tauleta y els va obrint un a un á mida que ho indica 'l dialech) L'anell! Oh! Qu'es hermos! ('S gira y mira somrient a João mentres se 'l posa) Just! Com fet a mida! Papá!
- GAR. Que 't passa? Que hi ha? Fan bona cara?
- ALB. (Contenta y afanyosa) Y tan bona! Ja las veurás!
- (a João) Gracias!
- JOAO (á Garriga) São as morecellinhas dôces.
- ALB. (Obrint l'estotx del brazalet) El brazalet! Oh! Preciós!
- (Torna mirar somrient a João mentres s'posa 'l brazalet.)
- JOAO (Ap.) O seu rosto não pode occultar a satisfaçao que sente no seu interior. As jogas são o melhor talisman para abrir o coração d'uma mulher.
- ALB. (Ap.) El collar! Divino! (Se 'l posa) Dech estar molt bufona! (Va á la coussola y s'mira)
- GAR. (Ap.) Ahont va? Y are?
- ALB. (Devant del mirall) Oh! (girantse y cridant l'atenció de son pare)
- Papá! (Arrimantse pera donar la ma a João)
- GAR. (Ap.) Are si que comenso á creurer tot quant ha contat de Portugal. (á João qu'está distret tenint entre las sevas la ma d'Albina) Com dehuen ser els tocinos del seu país quan ne surten botifarras com aquestas...!
- JOAO (qu'haurá deixat ja la ma d'Albina) Esto não é mais que uma pequena amostra do muito que desde ja pertence a sua filha.
- GAR. (Ap.) M'agrada aquest home per la sinceritat y la liberalitat y... anava a dir per la igualtat y la fraternitat... Me sembla Pepet que 't soplarán la dama (á João) Ab el seu permis,

- ALB. desitjaría dir dugas paraulas a l'Albina.
(Arrimantse á son pare, á João.) Ab permis. (João se separa discretament dirigits á la cònsola devant de quin mirall s'atusa 'l biòti com un home satisfet de si mateix.)
- GAR. (á Alb.) Filla meva! Jo no vull forçar ton cor. Pero, devant d'aquest home qu'ha fet el viatje desde Lisboa aqui pera cumplir la paraula que 't doná; devant d'un home que á jutjar per la mostra posa a tos peus una fortuna considerable, sols dech donarte un conceell... Si las informacions que'm reservo pendrer respecte d'ell y de sa fortuna son com ell diu y ton cor no está, com no deu estar, tan interessat per en Pepet, accepta l'estimació del portugués. Estém en el segle vint y en aquest segle, primer 's conta y després s'estima. No hi ha que mirar el present, hi ha que veurer de lluny el pervindrer. No son las joyas que t'acaba de regalar lo que 'm seduheix; pero aquestas joyas semblan demostrar dos coses; la formalitat de qui te las regala y la solidés de la seva fortuna. Are, tu mateixa.
- ALB. Papá; gracias p'el concell. (Dona un bes á son pare y 's dirigeix á João) Senyor Silva: el papá acaba de donarme 'l seu consentiment pera que jo respongui al generós oferiment de vosté. Jo seguit els impulsos de mon cor y els concells qu'el papá acaba de donarme, agrahida á son recort y á la seva formalitat y convensuda de que sabrá ferme felis, em crech molt honrada concedentli 'l meu cor y la meva ma...
- JOAO (Agafa la ma d'Albina y la besa a temps qu'entra Pepet en escena) Muito obrigado, minha Albina, muito obrigado.

ESCENA ÚLTIMA

PEPET y dits

- PEP. (Qu'entra á poch á poch, com espiant lo que passa y sent un pas enrera al veure João besar la ma d'Albina) Bufa! Qu'es aixó?

- JOAO (Sorant la ma a Garriga) Muito obrigado, senhor Garriga!
- GAR. (Estrenyent la ma á João) Ho veu home, com al últim ens havém entés?
- JOAO E que a lingua do coraçao é uma lingua universal.
- PEP. (A Carriga tot esverat. Ap.) Pero qu'es aixó?
- GAR. (A Pepet fent un gran suspir) Ay, Pepet! Aixó son «Las Botifarras dolsas»
(Quadro.)

TELÓ RAPIT

Obras dramáticas catalanas del mateix autor

- La Mare de Deu del Mont**, drama en tres actes y en vers, original.
- Lo cor y l' ànima**, drama en tres actes y en vers, original.
- La pubilla de Caixás**, drama en tres actes y en vers, original.
- El Túnel**, drama en tres actes y en vers, original.
- Una casa de boigs**, comedia en quatre actes y en prosa, arreglo de l'obra alemana *Una idea boja*.
- Els dos Crepuscles**, drama en tres actes y en prosa, original.
- Dos companys mal avinguts** (1), joguina en un acte y en vers, arreglo del italiá, de l' obra *Meglio soli che mal accompagnati*.
- La minyona del Rector**, joguina en un acte y en prosa, arreglo del francés.
- Lucrezia Borgia**, joguina en un acte y en vers, arreglo del italiá.
- Rin**, joguina en un acte y en vers, arreglo del italiá.
- La cosina de la Lola**, comedia en un acte y en prosa, original.
- Botifarras dolças**, comedia catalana-portuguesa en un acte y en prosa, original.
- Antony, Mestre de ball**, joguina en un acte y en prosa, original.
- Mala partida**, comedia en un acte y en prosa, original.

(1) En colaboració ab D. Victor Rahola.

RARE BOOK
COLLECTION

THE LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF
NORTH CAROLINA
AT
CHAPEL HILL

PQ6217
.T44
v.230
n.1-15

